

RESISTIRÉ

Ojämslaldhet i pandemins spår – hur främjas jämslaldhet i krishantering och återhämtningsstrategier?

Anne-Charlott Callerstig, anne-charlott.callerstig@oru.se

2023-02-08

RESISTIRÉ

Responding to outbreaks through co-creative inclusive equality strategies

30 månader

10 partners från
9 Europeiska länder

EU27, Serbien,
Turkiet, Island,
och Storbritannien

Forskning, delaktighet
och samkreativitet

En ny forskningsagenda

Påverkansarbete

Policy-
rekommendationer, Better
stories

Pilotprojekt

Övergripande syfte

» Öka förståelse

- Att utifrån ett intersektionellt perspektiv undersöka hur åtgärder mot COVID-19 har påverkat beteendemässiga, sociala och ekonomiska ojämställdheter.

» Utveckla förslag på lösningar

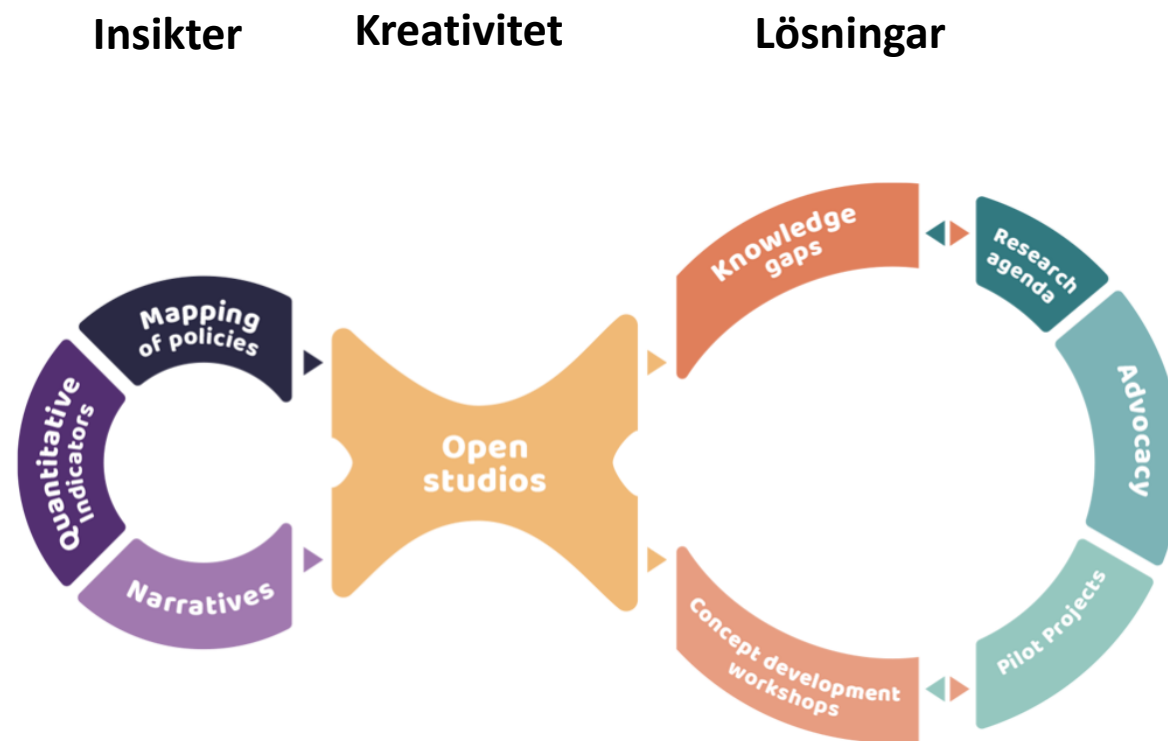
- Att utveckla pilotprojekt/sociala innovationer som kan användas av beslutfattare och andra aktörer.

» Påverka beslutsfattare

- Att bidra med kunskap för att minska de negativa konsekvenserna av pandemin, samt göra det lättare för beslutsfattare och andra aktörer att förutse negativa konsekvenser vid framtida kriser.

RESISTIRÉ Metodologi

- » RESISTIRE består av tre cykler, varje cykel kombinerar kvalitativ och kvantitativ forskning med att hitta lösningar i samverkan med olika aktörer.

En nedåtgående spiral av ojämställdheter -vilket i sin tur gör det allt svårare att komma ikapp

En problematisk jämställdhetssituation redan innan pandemin

- Befintliga skillnader exvis i anställningstrygghet och anställningsvillkor, löner, pensioner, ekonomiska tillgångar/kapitalinkomster, omsorgsarbete, utbildning, könsbaserat våld och trakasserier, politisk representation mm påverkar "motståndskraften"

Kvinnors utsatta position under pandemin

- Kvinnor överrepresenterade i lågavlönade sektorer och yrken, och som frontlinjearbetare –ex.vis sjukhus och vårdarbete; städtjänster; livsmedelsförsörjning och andra sektorer där distansarbete inte är möjligt

Särskilt utsatta grupper av kvinnor drabbades extra hårt

- Pandemin har särskilt haft negativ effekt för äldre, personer med invandrarbakgrund, olika funktionsnedsättningar, unga och de med svag anknytning till arbetsmarknaden

Påverkan inom alla jämställdhetsdomäner

En ökning av könsbaserat våld över hela Europa

- 77 % av kvinnorna i EU tror att covid-19-pandemin har lett till ett ökat fysiskt och psykiskt våld mot kvinnor i deras eget land (Eurobarometer 2022).
- **Försämrad ekonomi, "utbildningsskuld" och en ökning av det obetalda omsorgsarbete**
 - Fyra av tio tillfrågade (38 %) säger att pandemin haft en negativ inverkan på inkomster, (44 %) balans mellan arbete och privatliv Eurobarometer 2022). En nytt slags omsorgsarbete - skolarbete i hemmet har lett till kraftig ökning av det obetalda omsorgsarbetet.

Ökad ohälsa inom många grupper

- Kvinnors högre representation i exponerade yrken har lett till högre sjukskrivningstal och minskade inkomster. Vid toppen av den andra vågen i november 2020 rapporterades cirka 38 000 sjukfall av kvinnor och 22 000 av män i Sverige (Jämy, 2021). Särskilt ökning av psykisk ohälsa hos unga kvinnor och hos äldre.

Insatser under pandemin

En 'krigsmentalitet'

- **Snabbt beslutsfattande med låg representation av kvinnor och utsatta grupper, inkluderande beslutsfattande sågs som mindre viktigt med tanke på de exceptionella omständigheterna.**

Policy utformad för "insiders" dvs de som redan har "säkerhetsnät"

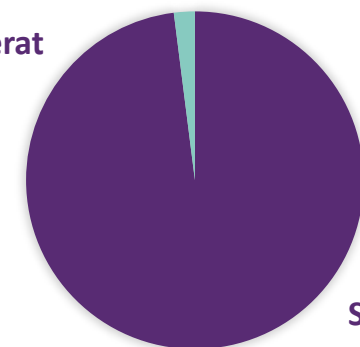
- **Brist på jämställdhetsdata, intersektionella perspektiv och involvering av civilsamhällets organisationer.**

En "genus-trigger"

- **En ny och oprövad situation vilket ökade risken att falla tillbaka på stereotypa könsroller och en återgång till traditionella könsroller**

Jämställdhetsintegrering i nationella covidstrategier (n=298)

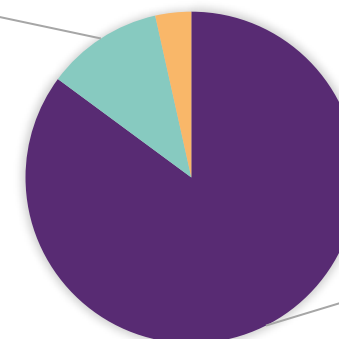
Integrerat
2%

Saknas
98%

Nationella expert- och beslutsfattande grupper under Covid-pandemin (n=115)

Mest kvinnor
11%

Jämställda
4%

Mest män
85%

RESISTIRÉ

En generations fördröjning av jämställdheten till följd av Covid-19 pandemin!

Covid-19-pandemin har resulterat i en tillbakagång av ojämställdheten globalt med en generation från 99,5 år till 135,6 år (World Economic Forum's Global Gender Gap Report 2021.)

"Ett jämställdhetsperspektiv måste integreras i utformningen och genomförandet av policyer och program på alla områden och i alla stadier av pandemin, inklusive återhämtningsstrategier."

Internationella kvinnodagen 2021 – "Kvinnor i ledarskap: Att uppnå en jämställd framtid i en covid-19-värld"

Insatser efter pandemin

- 2020 Next Generation EU, 750 miljarder euro, Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF). Medlemsstaterna ansöker genom nationella återhämtningsplaner.
- Att mildra de sociala och ekonomiska konsekvenserna av krisen, särskilt för kvinnor, är ett av dess centrala mål.
- Sveriges återhämtningsplan beslutades av Ekofin-rådet 4 maj 2022, bidraget uppgår till 32 miljarder kronor.
- Återhämtningsplanerna hade andra förutsättningar än policyåtgärderna under pandemin...
 - **främja återhämtning från pandemins negativa effekter**
 - **Ingen tidspress/nödsituation – möjlighet till bättre analys och mer tillförlitliga data.**
 - **ett regelverk som inkluderade jämställdhet och lika möjligheter**
- ...trots detta har det inte lyckats mycket bättre!

Nationella återhämtningsstrategier – analysresultat

Jämställdhet finns med men saknar konkreta åtgärder

- Beskrivningar och analyser saknar kopplingar till de konkreta åtgärderna i planerna. Jämställdhetsfokus fanns inte med som utvärderingsfokus och inga krav på någon budgetallokering

Fokus på traditionella mansdominerade sektorer och makroekonomiska perspektiv utan jämställdhetsfokus

- I de flesta fall tycks planerna ha utformats med ekonomiska åtgärder och reformer som beslutsfattare redan hade i sina skrivbordslådor och som väntade på finansiering.

Ett kvinnoproblem, snarare än ett strukturellt problem

- Lösningar på jämställdhetsproblemen - ge kvinnor bättre utbildningsmöjligheter, möjlighet till omskolning. Strukturella perspektiv på ojämställdhet saknas. Mycket få åtgärder kopplade till pandemiproblem såsom våldsökningen eller bristande representation i beslutsfattande.

Ett intersektionellt tillvägagångssätt saknas i princip helt

- Ett intersektionellt tillvägagångssätt. Ålder, etnicitet och funktionsvariationer etc behandlas isolerat och utan könsperspektiv

Sveriges återhämtningsstrategi

Callerstig och Strid, Gender mainstreaming in times of crisis: Missed opportunities in pandemic economic policymaking in Sweden, kommande 2023

Jämställdhetsintegreringen är i huvudsak symbolisk och saknar en "röd tråd" även om exempel på intressanta analyser och slutsatser finns.

Jämställdhetsanalysen i inledningen har svag koppling till åtgärderna.

- Ingen åtgärd tar de negativa ojämställdhetseffekterna från pandemin som sin utgångspunkt, snarare består åtgärderna av skrivbordsgods.

Ett strukturellt perspektiv saknas på ojämställdheten på arbetsmarknaden -

- ...kvinnor är i lägre grad sysselsatta, mer frånvarande, arbetar inom lägre betalda yrken saknar utbildning osv... Intersektionella perspektiv i stort frånvarande.

Jämställdhetsbedömningen av åtgärderna haltar.

- Av de 26 åtgärderna anses 18 antingen sakna betydelse helt för jämställdhet, ha en negativ effekt, analys saknas helt eller analysen har oklara resultat. En majoritet saknar koppling till de jämställdhetspolitiska målen och det är oftast oklart vad som varit utgångspunkten för bedömningen. De effekter som Jämy lyft som viktiga saknas i stort, exvis saknas våldsfrågor och omsorgsarbete.

Avsaknaden av ett jämställdhetsperspektiv i kombination med fokus på mansdominerade sektorer riskerar öka ojämställdheten

Jämställdhetsintegrering i krishantering

Rekommendationer

- **Inkludera kvinnor och civila organisationer i utformningen av krishanteringsplaner**
- **Satsa mer på genusbudgetering (för att motverka ett ensidigt fokus på mansdominerade sektorer/näringsar)**
- **Motverka könsbias i politiskt beslutfattande (för att undvika att ojämställdhet ses som ett kvinnoproblem "fixing the women")**
- **Inkludera konkreta åtgärder, uppföljning, utvärdering i krishanteringsstrategier**
- **Analysera och integrera jämställdhet i återhämtningsstrategier**

Framtida frågor

- *Hur kan jämställdhetsintegrering i återhämtningsstrategier säkerställas via implementering, uppföljning och utvärdering?*
- *Hur kan lärdomarna från pandemin integreras i framtida krisberedskap?*

Läs mer på: <https://resistire-project.eu>

Tack!